

AARNE KÄHR

Hostad on ilutaimena tuntud olnud umbes 200 aastat ning selle ajaga on aretatud tuhandeid sorte.

Hosta (*Hosta*) on üks populaarsemaid püsililli just oma erakordselt suure valiku tõttu. Hostade seas on miniatuurseid sorte, kel kõrgust vaid mõni sentimeeter, on keskmise kasvutugevusega sorte ja ka tõelisi hiiglasi, kes ulatuvad pea meetrini. Ka lehtede värviskaala on lai: rohelised, sinised, kollased ja kirjud.

Hostasid on umbes 40 liiki, pärinevad Ida-Aasiast. Kõige enam on nad levinud Jaapani varjulistes metsades.

Esimest korda mainiti taime, kes hiljem sai endale hosta nime, Hollandis 1712. aastal. Ka esimese joonistuse hostast tegi umbes samal ajal arst ja botaanik Engelbert Kaempfer (1651–1715). Ta oli ka ilmselt esimene lääne inimene, kes hostasid nägi.

Hostade perekonnanimi on antud Austria arsti ja botaaniku Nicolaus Thomas Hosti (1761–1834) auks.

Võttis aastaid, enne kui hostad Euroopasse jõudsid. Pariisi toodi teelehine hosta (*H. plantaginea*) ajavahemikus 1784–1789 Macaost ning laiuv hosta (*H. ventricosa*) 1790. aastal Hiinast.

Holland on tõusnud hostade populaarseimise liidriks. 1965. aastal müüdi sealsetes aiandusärides umbes 300 sorti, 2001. aastal aga juba ligikaudu 2000 liiki-sorti hostasid. Maailmas on praegu saada hostasid 2500 nimetuse ringis.

Hostade kogujaid on palju. Euroopa hostakollektsioonid on mõnesaja nimetusega, USAs aga mitu korda suuremad.

Minul on hostasid umbes 150 sorti. Ma ei taha luua ajaloolist kollekt-

Varjuaia armastatud leheiludused

siooni, vaid püüan muretseda ikka uuemaid ja põnevamaid sorte. Kahjuks on palju sarnaseid sorte ja seetõttu tuleb teha valikuid. Nii peetakse vahel üheks ja samaks sorte 'Canadian Blue' ja 'Halcyon', 'Patriot' ja 'Minuteman', vahel antakse nad hostade sortimendis aga eri sortidena.

Päris pimedas ei kasva

Kuigi hostasid loetakse varjuaia taimedeks, ei ole neile pimedad kasvukohad sobilikud. Ka eri sortide valgusenõudlus on erinev. Kõige rohkem vajavad valgust kollaselehised sordid. Kui on sombune suvi või kasvukoht pimedavõitu, ei värvu mõni neist üldse või siis vähe.

Üldiselt kasvavad hostad paremini seal, kuhu paistab hommikupoolne päike ning õhtupoolsele taimele vari. On sorte, kellele meeldib ka õhtune päike. Siiski osa, eriti kirjulehiste hulgast, võivad õhtupoolsest päikesest saada põletusi.

Enam varju vajavad sinilehised sordid. Päikeselist paika vajavad aga näiteks 'August Moon', 'Fragrant Bouquet', 'Guacamole', 'Fried Green Tomatoes', 'Sum and Substance', 'Chinese Sunrise'.

Kui on probleeme lehtede värvumisega, istutage ühte sorti eri kasvukohtadesse. Mõne aasta pärast on näha, millise valgustugevusega paik talle rohkem sobib.

Kui sellist võimalust pole, nihutage taim valgemasse kohta. Kui lehed saavad päikesepõletusi, leidke varjulisem paik.

Kasvumulda saab parandada

Hostad vajavad toitaineterikast, vett läbilaskvat mulda. Savises muldas võivad nad minna mädanema. Sellist mulda saab parandada liiva, freesturba, samuti kergema komposti lisamisega.

Liivas mullas jäävad, eriti tugevakasvulised sordid, toitainete ja niiskuse puudumise tõttu kängu. Liivast mulda saab parandada freesturba, komposti ja raskema mulla lisamisega, eriti hästi sobib aga metsakõdu.

Ideaalne on muld happesusega 6,5–7,5. Istutamisel pange augu põhja kergemat lagunevat komposti, mis lagunemisel annab hostadele toitu ning on samuti dreneažiks, eriti raskemal mullal. Erandiks on lainjas hosta (*H. undulata*) ja tema sordid, kelle kirjulehises läheb liiga rammusas mullas tagasi rohelisemaks.

Rammusas mullas pole hostasid vaja väetada. Lahjemal maal andke väetist paar korda kasvu alguses. Kevadväetis sisaldab palju lämmastikku ning annab hea stardi.

Augustis on soovitatav anda sügisväetist. Selles on palju fosforit ja kaaliumi, mis on vajalik talveks valmistumiseks ning lisab talvekindlust.

Jagage enne lehtede kasvu

Hostasid paljundatakse tavaliselt jagamisega kevadel enne lehtede kasvu. Selleks läheb vaja teravat nuga. Erandiks on sinihalli hosta (*H. sieboldiana*) ja krimpshosta (*H. tokudama*) sordid, kelle lehed kasvavad kevadel kiiremini kui juured. Neid on parem jagada augustis. Sügisel jagamisel peab lehtede koltumiseni jääma vähemalt 30 päeva. Pärast jagamist tuleb taimi kasta vähemalt kaks nädalat, kui ei tule vihma.

Hostal kulub täiskasvanuks saamiseks 4–8 aastat. Seetõttu leidke tugevamakasvulistele sortidele alaline kasvukoht, sest iga ümberistus lükkab edasi täiskasvanuks saamise. Madalamad hostad elavad ümberistutuse kergemini üle.